

การพัฒนาบริบทการจัดการศึกษาของท้องถิ่นไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษา สู่ความเป็นนานาชาติ

The Development of Educational Management Contexts in Thailand's Locals with Moving Education Forward to the Internationalization

ดร.ปิ่นผ่องศ์ วงศ์มาศรี^๑

บทคัดย่อ

บทความ เรื่อง การพัฒนาบริบทการจัดการศึกษาท้องถิ่นไทยกับการขับเคลื่อนสู่ความเป็นนานาชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในบริบทท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนสู่ความเป็นนานาชาติ โดยพบว่าแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในบริบทท้องถิ่นกับการขับเคลื่อนสู่ความเป็นนานาชาติมีแนวทาง ดังนี้ ด้านบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายสนับสนุนการขับเคลื่อนสู่ความเป็นนานาชาติ โดยกำหนดเป็นหนึ่งในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้านบทบาทของครู ในการสนับสนุนการใช้ภาษาอังกฤษอย่างจริงจังให้อยู่ในวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน ด้านบทบาทของนักเรียน คือ การฝึกฝนพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอและดำเนินการตามแนวทางของครู ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของโรงเรียน คือการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: ท้องถิ่นไทย การจัดการศึกษา ความเป็นนานาชาติ

Abstract

This article aims to suggest four approaches to the improvement of education management in Thailand in accordance with driving education to the internationalization : 1) the role of school executives, 2) the teacher role's, 3) the students' role, and 4) learning environment. First, the school executives should set their policy to advocate the internationalization at their schools. Secondly, the teacher should promote more use of

^๑ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

English in the students' everyday life. Thirdly, the students should follow their teachers' guidance in learning and practicing their English skills. The final suggestion is to create a positive learning environment for making English part of the students' daily life.

Keywords: Thailand's local, Education management, Internationalization in development

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ลงทุนกับการศึกษาที่สูงมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา กลับพบว่ายังไม่เป็นไปในทิศทางที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้รายงานผลการเปรียบเทียบสมรรถนะในการแข่งขัน ที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพของประเทศไทยในเวทีระดบนานาชาติโดยใช้ดัชนีตัวชี้วัดของสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute For Management Development : IMD) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ประจำปี ๒๕๕๙ โดยผลที่น่าสนใจในด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (TOEFL) IMD ได้นำคะแนนเฉลี่ยจากการสอบ TOEFL 2013 มาใช้จัดอันดับใน ปี ๒๕๕๙ พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๕๗ จาก ๖๓ อันดับ ซึ่งเป็นอันดับที่อยู่เหนือเพียงประเทศมองโกเลีย อันดับ ๖๐ และญี่ปุ่น อันดับ ๖๑ ที่เป็น ๒ อันดับสุดท้าย ประเทศในกลุ่ม

เอเชียแปซิฟิกที่มีผลการจัดอันดับด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงสุดคือ สิงคโปร์ (อันดับ ๓) รองลงมา คือ นิวซีแลนด์ (อันดับ ๖) และอินเดีย (อันดับ ๒๔) (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙)

จากข้อมูลดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาด้านการศึกษาของไทยยังอยู่ในอันดับท้ายทั้งด้านความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถทางภาษา ด้วยเหตุผลนี้ประเทศไทยจึงไม่สามารถนิ่งเฉยต่อข้อมูลเหล่านี้และต้องเร่งสร้างความตระหนักรู้และพร้อมพัฒนาการศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นชั้นนำให้ได้

อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดย IMD ในปี ๒๕๖๐ ประเทศไทยมีผลที่ดีขึ้นทั้งโดยคะแนนและอันดับ โดยมีคะแนนรวมในปีนั้นเท่ากับ ๘๐.๐๙๕ เปรียบเทียบกับ ๗๔.๖๘๑ ในปี ๒๕๕๙ และมีอันดับที่ดีขึ้น ๑ อันดับ โดยเลื่อนขึ้นจากอันดับที่ ๒๘ ในปี ๒๕๕๙ เป็นอันดับที่ ๒๗

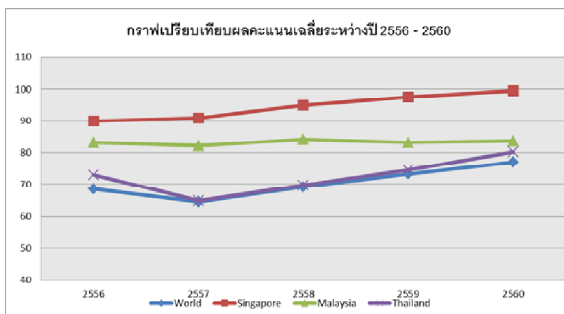
ในปี ๒๕๖๐ หากพิจารณาเฉพาะ ๕ ประเทศอาเซียนที่อยู่ในการจัดอันดับนี้ ซึ่งได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียแล้ว ส่วนใหญ่มีอันดับดีขึ้นโดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซียที่อันดับดีขึ้นถึง ๖ อันดับ ขณะที่ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศเดียวในกลุ่มอาเซียนที่มีอันดับลดลงจากอันดับที่ ๑๙ เป็นอันดับที่ ๒๔ ในปีนี้

ผลคะแนนเฉลี่ยโลกระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ และคะแนนของประเทศในกลุ่มอาเซียน

Country	2556	2557	2558	2559	2560
World	77.033	73.267	69.228	64.762	68.597
Singapore	99.488 (3)	97.649 (4)	94.950 (3)	90.966 (3)	89.857 (5)
Malaysia	83.530 (24)	83.048 (19)	84.113 (14)	82.088 (12)	83.145 (15)
Thailand	80.095 (27)	74.681 (28)	69.786 (30)	64.976 (29)	72.966 (27)

ภาพที่ ๑ ผลคะแนนเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยโลกระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ และคะแนนของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ที่มา : สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๑

ภาพที่ ๒ กราฟเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยโลกระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ และคะแนนของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ที่มา : สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๑

เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับของประเทศไทยตามปัจจัยหลักที่ใช้ในการจัดอันดับรวม ๔ ด้าน ได้แก่ สภาวะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอันดับที่ดีที่สุดคือ สภาวะทางเศรษฐกิจ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๑๐ เพิ่มขึ้น ๓ อันดับจากปี ๒๕๕๙ ในขณะที่ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาครัฐมีอันดับที่ ๒๐ เพิ่มขึ้น ๓ อันดับเช่นเดียวกัน ส่วนปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจและโครงสร้างพื้นฐานมีอันดับคงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง โดยมีอันดับที่ ๒๕ และ ๔๙ ตามลำดับในปี ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์และแผนงานของโครงการเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหารทั้งจากภาครัฐ เอกชน และสถาบันต่าง ๆ กว่า ๓๐๐ องค์กรในการแสดงความคิดเห็นในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทยจัดขึ้น ได้มีการระบุถึงประเด็นยุทธศาสตร์ในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศผ่านการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการสร้างความเจริญเติบโตให้กับประเทศ และปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ รวมทั้งแผนปฏิบัติการ และได้มีการนำเสนอต่อ

รัฐบาลเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศ (สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๑)

สถานการณ์การแข่งขันด้านการศึกษาของไทยในบริบทอาเซียน

ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และการศึกษา ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาเป็นอย่างมาก โดยยังอยู่ในอันดับต่ำทั้งสองหมวด ประเด็นสำคัญที่ต้องปรับปรุงในด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเพิ่มจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร และการประหยัดพลังงาน ในขณะที่ด้านการศึกษา ต้องเร่งพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของบุคลากร รวมทั้งความสามารถทางวิชาการโดยเฉพาะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และการปรับปรุงอัตราส่วนของครูต่อนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

จากผลการจัดอันดับประเทศที่มีความเป็นเลิศในด้านบุคลากรผู้มีความสามารถ ๒๐๑๗ หรือ World Talent Report 2017 จัดทำโดย The IMD World Competitiveness Center ของสวิสเซอร์แลนด์ พบว่า ประเทศไทย ถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ ๔๒ จากการสำรวจทั้งหมด ๖๓ ประเทศ ซึ่งเป็นตัวเลขที่ตกลงถึง ๕ อันดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๐๑๖ เมื่อพิจารณาข้อมูลแล้วจะพบว่า คะแนนของประเทศไทย ตกลงในแทบจะทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการลงทุนและการพัฒนา ตกไปอยู่อันดับที่ ๔๘ จากเดิมอยู่ที่ อันดับ ๔๓ หรือด้านความพร้อมของบุคลากร ก็ตกลงมาอยู่อันดับที่ ๕๐

จากปีก่อนหน้าอยู่ในอันดับที่ ๔๘ จะมีเพียงด้านความดึงดูด หรือความน่าสนใจที่คนต่างประเทศจะมาทำงานในประเทศไทย ที่อยู่เท่าเดิม คือ อันดับที่ ๒๓

การสำรวจดังกล่าวแสดงให้เห็นจุดอ่อนหลัก ๆ ของไทย คือปัญหาด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากระบบศึกษาของไทยที่อยู่ในอันดับเกือบท้ายสุดของการสำรวจ และมีปัญหามากในเชิงโครงสร้าง ไม่ว่าจะเป็นสัดส่วนครูต่อจำนวนนักเรียนที่น้อยเกินไป ขณะเดียวกันก็มีหลักสูตรทางวิทยาศาสตร์ที่จำกัดและไม่ทันสมัย นอกจากนี้ ยังมีจุดอ่อนเรื่องกำลังแรงงานของประเทศไทยที่ลดน้อยถอยลง มีการเติบโตที่ติดลบเกือบ ๑% อยู่ในอันดับที่ ๕๗ รวมถึงทักษะภาษาที่ค่อนข้างอ่อนอยู่ในอันดับที่ ๕๐ รวมถึงเรื่องการผลิตทางการศึกษา ซึ่งของประเทศไทยเราก็ออยู่ในอันดับท้าย ๆ ถึงอันดับที่ ๔๙ จากประเทศที่มีการสำรวจทั้งหมดจากข้อมูลนี้ได้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าประเทศไทยกำลังประสบปัญหาใหญ่ในเรื่องของการสร้างบุคลากรเข้ามาในตลาดแรงงาน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องระบบการศึกษา ที่เป็นปัญหาหนักเป็นพิเศษ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมตัวอย่างที่เห็นได้ชัด อย่าง หลักสูตรมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ก็ยังเน้นที่สายสังคมศาสตร์มากเป็นพิเศษ ขณะที่สายวิทยาศาสตร์-เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการพัฒนายุทธศาสตร์ไทยแลนด์ ๔.๐ ยังมีน้อยมาก โดยเฉพาะในสายงานด้านไอที-เทคโนโลยี รวมไปถึงแรงงานที่จะผลิตออกมารองรับกับ ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ภาครัฐส่งเสริม

ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการแพทย์ ทั้งหมดนี้ถือเป็นข้อจำกัดของประเทศไทย และเป็นปัจจัยที่ฉุดการลงทุนภายในประเทศ (สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๑)

ความสำคัญของการขับเคลื่อนไปสู่ความเป็นนานาชาติ

จากบริบทของการแข่งขันระหว่างประเทศข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการศึกษาไทยต้องพัฒนาการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่ความหลากหลาย มีศูนย์กลางใหม่ นั่นคือ ประชาคมอาเซียน ที่มีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และวัฒนธรรมซึ่งเป็นบริบทที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการปรับตัวหลายด้าน

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นสถานการณ์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญในฐานะที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ หรือเป็นจุดเปลี่ยนที่ต้องเตรียมตัวและ

ปรับตัว เพราะได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับประเทศไทย แน่แน่นอนว่าประชาคมอาเซียนย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อระบบการจัดการศึกษาของไทย

จากผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลกระทบและการปรับตัวด้านการใช้ภาษาอังกฤษสืบเนื่องจากภายหลังการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภาษาอังกฤษได้ถูกจัดให้เป็นภาษาที่ใช้ร่วมกันอย่างเป็นทางการในบรรดาชาติสมาชิก ในอนาคตภาษาอังกฤษจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประชาชนเกือบ ๖๐๐ ล้านคนในอาเซียน ปัจจุบันถือว่าภาษาอังกฤษเป็นทักษะพื้นฐานของการทำงานต่าง ๆ นอกจากนี้ ต้องยอมรับว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ขับเคลื่อนกระบวนการโลกาภิวัตน์ในมิติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และส่งเสริมให้คนที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษสามารถมีค่าตอบแทนที่มากกว่าคนที่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษนอกจากนี้ภาษาอังกฤษจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างประชาชนในชาติอาเซียนไม่ว่าจะเป็นการค้าขายระหว่างกัน การท่องเที่ยวการทำงานในต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเข้ามาของนักศึกษาต่างชาติ ฯลฯ จีรวรรณ เจริญสุข (๒๕๕๕) กล่าวว่า สิ่งเหล่านี้ทำให้ประเทศที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการย่อมเกิดความได้เปรียบ เพราะนั่นหมายถึงความสามารถใน

การตีความหมายและเข้าใจภาษาอังกฤษได้ดีกว่าคนในชาติอื่น อันจะนำมาซึ่งความได้เปรียบทางด้านการค้าขาย ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการค้นคว้าหาข้อมูล หรือทักษะในการเจรจา เป็นต้น

นอกจากนี้ เนื่องจากภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะมีเพื่อนชาวอาเซียนเข้ามาทำงานในประเทศต่าง ๆ ได้อย่างเสรีมากขึ้น การประยุกต์ภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในช่องทางต่าง ๆ ให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเอกสารราชการหนังสือพิมพ์ ป้ายอธิบายเส้นทาง รายการโทรทัศน์รายการวิทยุ หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถาบันของรัฐบาล ฯลฯ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันของเพื่อนชาวอาเซียนและเพื่อแสดงถึงความพร้อมและเต็มใจที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนอย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทย พบว่ายังค่อนข้างน่าเป็นห่วงพอสมควร

ผลสำรวจจาก EF (Education First) ซึ่งเป็นสถาบันจัดอันดับการใช้ภาษาอังกฤษชั้นนำของโลกพบว่า จากการสำรวจประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการจำนวน ๔๔ ประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่า ไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๒ ต่ำกว่ามาเลเซีย (๙) อินโดนีเซีย (๓๔) และเวียดนาม (๓๙) สิ่งนี้สะท้อนถึงความเสียเปรียบในการติดต่อค้าขายกับประเทศในกลุ่มอาเซียนได้เป็นอย่างดี และกลายเป็นโอกาสทองของประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการที่อาจจะเข้ามาแย่งตำแหน่งงานของคนไทย

ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่เพื่อนชาวอาเซียนที่ต้องการเคลื่อนย้ายทุน บริการและแรงงานเสรีในท้องถิ่นเมื่อมีการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน การเคลื่อนย้ายการลงทุนและแรงงานระหว่างอาเซียนจะมีมากขึ้น ในท้องถิ่นหนึ่งๆ อาจมีชาวอาเซียนสนใจมาลงทุนด้านต่างๆ อาทิเช่น ลงทุนทำธุรกิจเกี่ยวกับ SME หรือการลงทุนในกิจการโรงแรม

อาเซียนนับเป็นภูมิภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นเข้ามาในภูมิภาคนี้เป็นจำนวนมหาศาลทั้งนี้ นอกจากเป็นเพราะอาเซียนมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่เป็นจำนวนมาก ค่าครองชีพที่ไม่สูงมากเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น นับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายหลังจากการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การท่องเที่ยวระหว่างชาติอาเซียนด้วยกันเองจะเกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่การเดินทางเข้า-ออกในประเทศหนึ่ง ๆ จะกระทำได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการค้าขายหรือการท่องเที่ยวเส้นพรมแดนระหว่างประเทศจะมีความหมายน้อยลงการเดินทางไม่ว่าจะเป็นทางบกหรือทางอากาศจะง่ายและมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น ดังนั้น สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลให้การท่องเที่ยวของอาเซียนเกิดการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน สำหรับประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีรายได้จากการท่องเที่ยว ๙ พันล้านเหรียญสหรัฐ และแม้กระทั่งเผชิญภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐

แต่การท่องเที่ยวของไทยในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ยังคงมีรายได้ถึง ๖ พันล้านเหรียญสหรัฐ ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยว ๗.๘๔ ล้านคน ทั้งนี้สาเหตุอาจเป็นเพราะภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจ ได้ส่งผลให้ค่าเงินบาทลดลงและทำให้ค่าครองชีพภายในประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ กลายเป็นปัจจัยดึงดูดชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากให้สนใจเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเมื่อสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยถึง ๑๙ ล้านคน นอกจากนี้ ประเทศไทยในฐานะที่จะเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนในอนาคตได้รับการมอบหมายให้เป็นประเทศผู้ประสานงานหลัก (Country coordinator) ในการเปิดเสรีการค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว (รวมถึงการบินด้วย) ซึ่งหมายความว่า นักท่องเที่ยวจากอาเซียนไม่ว่าจะเดินทางมาด้วยตัวเองหรือมาเป็นกลุ่มจะสามารถเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้อย่างสะดวก ปลอดภัยมากขึ้น รวมทั้งผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจากชาติอาเซียนก็สามารถเข้ามาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกเสรีมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม รีสอร์ท ทิวทัศน์ที่สวยงาม ฯลฯ ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลกมากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะความเป็นเมือง แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นล้วนแต่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น กฎหมายจึงบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดูแลทำนุบำรุงแหล่ง

ท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นของตน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยว

ภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลจากการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะเห็นได้ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร หรือการพัฒนาทุนมนุษย์ การส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนจึงเป็นบทบาทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบริบทของสถานศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติมากขึ้นเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

แนวทางการพัฒนาบริบทของสถานศึกษาสู่ความเป็นนานาชาติ

ในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรนิติบุคคลที่สามารถบริหารจัดการโรงเรียนที่อยู่ภายใต้สังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนไป การพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าวนี้ แม้ว่าการพัฒนาไปสู่ความเป็นนานาชาติจะเป็นไปได้ยากในการเริ่มต้นจากระดับท้องถิ่นแต่เป็นสิ่งที่สามารถจะกระทำได้ เริ่มต้นจากสร้างการตระหนักรู้ถึง

ปัญหา การเปลี่ยนแปลง และพร้อมที่จะพัฒนา

การพัฒนาไปสู่ความเป็นนานาชาติของสถานศึกษานั้นไม่ได้หมายถึงเพียงแต่ว่าการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเท่านั้น แต่หมายถึงการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนในสถานศึกษา การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่จะสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ และการส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถปรับดันการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เปิดมุมมองต่อการปรับตัวให้เข้ากับ ความหลากหลายของวัฒนธรรมใหม่ๆ ในระดับสากล หรือการทำความเข้าใจความเป็นนานาชาติได้มากขึ้นโดยยังคงรักษาความเป็นวัฒนธรรมไทยโดยมีแนวทาง ดังนี้

๑.นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้สำเร็จตามแนวทางของการพัฒนาไปสู่ความเป็นนานาชาติเพื่อรองรับกับสถานการณ์ที่จำเป็นต้องการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ต่อการพัฒนาการศึกษาที่ทันต่อสถานการณ์การกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย และการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้สอดคล้อง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลง ทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน โดยให้ครูเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา และการถ่ายทอด

วิสัยทัศน์ แนวนโยบายไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งไปสู่สังคมสาธารณะ เพื่อสะท้อนให้เห็นการมองเห็น ความสำคัญของอนาคตของผู้เรียนที่ต้องมีความรู้ ความสามารถในการแข่งขันได้ โดยการให้ความสำคัญกับพื้นฐานทางการศึกษาของผู้เรียนให้มีความกล้าหาญ พร้อมที่จะเรียนรู้ และสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ในในการดำรงตน การก้าวสู่ออนาคตของการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต

๒.บทบาทของครูผู้สอน

นโยบายของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนจะต้องเข้าใจ ความสำคัญของการส่งเสริมความเป็นนานาชาติในสถาบันการศึกษา ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากแนวทางวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยครูผู้สอนจะต้องเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้เห็นถึงความสำคัญของความเป็นนานาชาติ ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในอนาคตมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้นทั้งในด้านการสื่อสารกับชาวต่างชาติที่เข้ามาประกอบกิจการต่างๆในประเทศไทย เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในฐานะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ หรือเข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย หรือเข้ามาในลักษณะอื่นๆ ดังนั้นในการทำงานในอนาคตจึงต้องสัมพันธ์กับชาวต่างชาติมากขึ้น หากเราไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดี โอกาสในการทำงานที่สูงขึ้นก็จะลดน้อยลงด้วย

นอกจากนี้ สถานการณ์ในปัจจุบันนี้การศึกษาต่อหรือการทำงาน สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดระเบียบข้อบังคับในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุนี้แล้วครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญดังกล่าวนี้ และทำให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาในสถาบันการศึกษา เช่นการจัดให้มีกิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้าที่เป็นการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษให้มีความคล่องแคล่วมากขึ้น หรือการกำหนดให้มีการใช้ภาษาอังกฤษตลอดเวลาในคาบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น โดยครูผู้สอนจะต้องมีการสังเกต วัดผลและประเมินผลเป็นรายบุคคลในด้านความสามารถของการใช้ภาษาอังกฤษ ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจจะได้มีการทดสอบภาษาอังกฤษเพื่อวัดระดับของผู้เรียนในระดับโรงเรียน เป็นกิจกรรมเสริมเพื่อยกระดับขีดความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษทั้งสถาบันการศึกษา ในทุกทักษะ ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเป็นการพัฒนามาจากครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้สอนควรจัดให้มีสื่อของการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษได้มากยิ่งขึ้น สอนเทคนิคต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน อย่างไรก็ตามแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนจะมีการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้นอยู่แล้ว แต่อาจจะต้องเพิ่มระดับความเข้มข้นในการเรียนรายวิชาดังกล่าวนี้โดยทำให้อยู่ในวิถีชีวิตของผู้เรียน

ด้วยและทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขสนุกสนานในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้เรียนสามารถที่จดจำวลีหรือประโยคง่าย ๆ ที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถสร้างประโยคได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

นอกจากนี้ครูผู้สอนควรที่จะมีบทบาทในการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรนานาชาติได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาเท่านั้น ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้หลักสูตรนานาชาติควรจะทำให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงการเรียนในหลักสูตรนานาชาตินี้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสในการเรียนภาษาอังกฤษในแนวทางการสอนที่เป็นการใช้ภาษาอังกฤษในการสอนทั้งหมด อย่างไรก็ตามผู้เรียนก็ควรจะได้เรียนในหลักสูตรปกติด้วย ซึ่งสถาบันการศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาควบคู่กันไปทั้งสองหลักสูตร เมื่อพิจารณาในสถานการณ์ปัจจุบันของการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรนานาชาติ จะเห็นได้ว่าผู้เรียนที่สามารถเรียนในหลักสูตรนานาชาตินั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่สูง จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในด้านการพัฒนาภาษาอังกฤษซึ่งต้องลงทุนสูง จึงทำให้ผู้เรียนที่ต้องการเรียนแต่ไม่มีทุนในการเรียนขาดโอกาสในการเรียนภาษาอังกฤษหลักสูตรนานาชาติ ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับทุกคนจึงเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าได้มากยิ่งขึ้น สถาบันการศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรจัดการให้มีระบบการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

๓. บทบาทของนักเรียน

จากนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นนานาชาติในสถาบันการศึกษาแล้ว ครูผู้สอนได้เห็นถึงความสำคัญของการทำให้เป็นนานาชาติ ผู้เรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญมากในองค์ประกอบของการทำให้ความเป็นนานาชาติของสถาบันการศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้เรียนควรที่จะตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต โอกาสในการศึกษาต่อและโอกาสในการทำงานในอนาคต และความจำเป็นต่อการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร หรือแม้แต่การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยการใช้ภาษาอังกฤษที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างหลากหลายและกว้างขวางมากขึ้นทั่วโลก เพราะเป็นภาษาสากลที่ทั่วโลกใช้กัน แม้แต่ในกลุ่มประชาคมอาเซียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องเปิดใจให้พร้อมต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเองอย่างจริงจัง โดยการทำให้ภาษาอังกฤษอยู่ในวิถีชีวิตประจำวัน จากแนวทางการส่งเสริมของสถาบันการศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนเองจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน โดยการฝึกฝนพัฒนาระดับขีดความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของตนเองผ่านการทดสอบของทางโรงเรียนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน

๔. สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อการส่งเสริมความเป็นนานาชาติให้กับสถาบันการศึกษา โดยเริ่มต้นจากการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เช่น การติดป้ายประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสารต่างๆ ที่เป็นตัวอักษร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาษาที่สองคือภาษาอังกฤษควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้คำในภาษาอังกฤษ เช่น การติดป้ายหน้าห้องต่างๆ การติดป้ายหน้าห้องพักครู ห้องประชุม ห้องน้ำหรือคำสั่งต่างๆ ในโรงเรียน การให้ปฏิบัติหรือห้ามปฏิบัติตนใด ๆ ในโรงเรียน เช่น ห้ามเดินลัดสนามหรือคำแนะนำ เช่น คำแนะนำการใช้ห้องสมุด คำแนะนำการรักษาความสะอาดในห้องน้ำ คำแนะนำในการล้างมือ เป็นต้น ทั้งนี้โรงเรียนสามารถจัดการให้สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความเป็นนานาชาติมากขึ้น สิ่งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากการเรียนรู้แบบซ้ำ ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

๕. การจัดกิจกรรมของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความเป็นนานาชาติ

การจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่จะส่งเสริมความเป็นนานาชาติมากขึ้น นอกจากกิจกรรมหน้าเสาธงแล้ว การจัดกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ในโรงเรียนก็จะช่วยทำให้เกิดบรรยากาศของความเป็นนานาชาติ

มากขึ้น เช่นการจัดกิจกรรมเข้าค่ายภาษาอังกฤษ กิจกรรมอบรมผู้นำเที่ยว การแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษที่หลากหลายรูปแบบกิจกรรม โดยเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาการเหล่านี้ การจัดแข่งขันร้องเพลงภาษาอังกฤษ การแข่งขันคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีความกล้าหาญในการใช้ภาษาอังกฤษได้มากขึ้น หรือการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับความเป็นนานาชาติได้มากขึ้น

บทสรุป

จากบริบทขีดความสามารถของการแข่งขันของไทยหลายด้าน รวมถึงด้านการศึกษา นั้นยังพบว่าประเทศไทยจะต้องพัฒนาขีดความสามารถ

ให้สูงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเป็นนานาชาติให้กับสถาบันการศึกษาในสังกัด เนื่องจากเป็นองค์กรนิติบุคคลที่สามารถบริหารจัดการได้ และเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและความจำเป็นต่าง ๆ ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น สถาบันการศึกษาจึงควรกำหนดแนวนโยบายให้การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นหลักสูตรนานาชาติ และเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสในการศึกษาที่เท่าเทียมกัน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนความเป็นนานาชาติของสถาบันการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษามีความพร้อมต่อการเป็นนานาชาติมากขึ้น ♦

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี ๒๕๕๙ (IMD 2016). กรุงเทพฯ: ๒๑
เซ็นจูรี่, ๒๕๕๙.

จิรวัดน์ เจริญสุข. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปรับตัวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ
อาเซียน. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ๑๐, ๓ (๒๕๕๕). หน้า ๑๐๘ – ๑๓๑

สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย. ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศ ประจำปี ๒๕๖๐ โดย IMD World Competitiveness Center. ๑ มิถุนายน
๒๕๖๐. สืบค้นจาก http://thailandcompetitiveness.org/topic_detail.php?lang=Th&ps=70. (๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑).

สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย. ปฏิรูปการศึกษา ยุกระดับบุคลากร แข่งขันเศรษฐกิจ
ยุค 4.0. ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑. สืบค้นจาก http://thailandcompetitiveness.org/topic_detail.php?lang=Th&ps=111. (๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑).